

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6:60
pol leta	6 60 3:30
četrta leta	3 40 1:70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlano naročnine se ne ostramo.

Ogledi in posilnice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr., vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdaje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kdo je kriv učnih nevspehov

med slovensko mladino na goriškem gimnaziju?

Kako težavno stališče ima „Soča“ nasproti klerikalnim listom, smo pokazali že opetovano, kazati pa moramo to z nova, ker so klerikalci v poslednjem času prišli tako naprej, da uganjajo najostudnejšo igro celo z našimi najvitalnejšimi reči in se pri presoji istih postavljajo edino le na stališče osebne mrznje in že takoj s početka razkola izdane parole, do morajo biti krivi vsega nevšečnega edino le naprednjaki.

Pred 8 dnevi smo se bavili z učnimi vspehi na našem gimnaziju, kjer smo pokazali, kako se upravlja ta srednješolski zavod po intencijah našega prosulnega primorskega sistema. Vpoštevaje vse težave in slabosti, katere so med našo gimnazijsko mladino, smo prišli do zaključka, da nikakor ni mogoče, da bi naša mladina stala tako daleč za laško, kakor kaže to solsko izvestje. ... Pokazali smo potem na namen vlade, obdržati v Gorici nemški gimnazij ter zatreti gibanje po slovenskem in laskem gimnaziju, kakoršna zavoda bi edino z vsakega, v prvi in glavni vrsti pa s pedagogičnega stališča, odgovarjala našim potrebam, in kateri namen hoče doseči vlada s tem, da protežira Lahe, zapostavlja pa Slovence. Da so Lahci v naši deželi nad nami v vsakem oziru, tega pač ni treba še pridodajati, in vsakdo med nami ve, da imajo vladni organi nemirne noči in težke sanje, ako godrnjajo Lahci, ter da sanjajo o paradizu in njega siadkostih takrat, kadar Lahci molčijo ali morda Slovenci kažejo očito svojo nezadovoljnost. Tako je, in tega ne smemo nikdar pozabiti, kadar se pečemo s kako važnijo rečjo v našem javnem življenju.

Drugače pa klerikalci! Kolovodje so po večini v c. kr. službi, jako občutni na svojem žepu in v tem pogledu, da bi se ne zamerili navzgor; zatorej umevno, da ne grdo proti vladi in proti njenemu nas tlačenemu sistemu, marveč da ga podpirajo, ker stojé v njegovi službi.

Na naš povsem stvaren članek o učnih vspehih na gimnaziju, v katerem smo se po svoji navadi skrbno držali le predmeta, se je oglasila „Gorica“, glasilo c. kr. in semeniskih

profesorjev (prof. Šantel, prof. Ivancić, prof. dr. Kos, prof. Berbuč, dr. Gregorič, dr. Pavlica itd.), s člankom „Pa recimo se mi eno!“ „Gorica“ govori jako previdno in v predpostavljaju, da „Soča“ piše o sistemu, kateremu smo pripisali večji del učnih nevspehov, vse to sicer tudi potrjuje, ali le radi tega, ker je to preveč znana resnica — potem pa začne sikati svoj ogenj na narodno-napredno stranko, da naprednjaki zapeljujejo mladino ter da oni so krivi učnih nevspehov naše mladine. Pravi, da so višji slovenski gimnazijci razuzdanci, da krokajo in pijančujejo cele noči, da se vračajo z oteklimi možgani domu v jutro, da torej se ne morejo učiti, kar ima za posledico — kljukó! Naprednjaki so torej po mnenju kavcev krivi dijaskih kljuk, naprednjaki, kateri stojijo v tako svrhu in službi tega vladnega sistema. Nič več in nič manj nam ne očita preljubeznivo glasilo c. kr. profesorjev.

Kaj naj rečemo na to?

Naglašati moramo, da tako piše o naši mladini list profesorjev, in trditi moramo z vso resnostjo, da je članek pisal — profesor. Mi nikakor nečemo reči, da je vsa naša mladina vseskozi kdo vé kako uzorna — ali zopet je skandal, tako pisati o njej, ker to ni res. Marsikaj je res vredno graje, in prav „Soča“ je grajala, kadar je bilo treba, za kar je žela celo anonimna zasramovanja iz dijaskih krogov. Poleg granjanja mladine, kar je bilo graje vredno, pa smo povedali tudi že, da slovenska mladina nima uzorov tam, kjer jih pričakuje in išče in kjer je razočarana, ako jih ni. Naj bo že na igriščih in drugih raznih „bisih“, v pivnicah pri kvartincanju itd. — je našla le prepogostoma tiste, ki bi jej morali biti vzori. In kakšni so ti „vzori“ od časa razkola še posebej vzeto? „Uzorno“ je njihovo politično strankarstvo, „uzorno“ njihovo pisanje po javnih listih, obnašanje v šoli, v deželnem zboru, v sodnih dvoranah, uzorno bratenje s sleparji itd. vse je uzorno — ubogi dijaki, tlačeni in mučeni, so pa — razuzdanci!

Toda obrnimo se od teh žalostnih slik „uzorov“, ter povrtno se do mladine. Ako vprašamo, kje so dijaki, kam gre stremjenje

mlade duše, moramo odgovoriti pač na sploh, da ne dvomimo, da je mladina svobodomiselnija od raznih svojih tiranov. Gotovo je, da je mladini ideal svoboda na pravi podlagi, ali gotovo je pa tudi, da se od izvestnih stranij zalira s kruto roko vsak svobodnejši polet, akoprav ni združen s prav nikako nevarnostjo za dijaka. Ali ne le to, v zadnjem času se je vselil med našo mladino celo strah za obstanek. Gonja v tem oziru je šla n. pr. celo takó daleč, da se je reklo: bo pa sinček trpel v šoli v Gorici, ako bo volil oče napredne kandidate! — In v znak, kakšen duh veje na našem gimnaziju, naj navedemo kot kričeč eksemplj tole: „Profesor“ Orešec je rekel o nekem 10-letnem fantiču: „Ne bo nič z njim, že na očeh se mu bere, da je sin liberalnega očeta“. Vprašali bi, kaj pa se bere na očeh „profesorja“ Orešca; morda to, da je jako pameten gospod? — Strah za obstanek so vcepili v našo mladino in med starše, ki nočejo slepo hlapčevati klerikalcem, klerikalni slovenski profesorji. Mi smo se v članku o učnih vspehih izognili pobližji dotiki teh reči, ali tu jih moramo navajati, ker smo izzzvani v to. Povedati moramo še kaj več!

Podla laž je, da zapeljujejo naprednjaki gimnazijsko mladino, resnica pa je, da napredni voditelji nimajo z njo nikake dotike ter je niso nikamor vabili. Gimnazijska mladina je stala daleč proč od nas, se — kako dalje, ker oko klerikalnih profesorjev je bilo strašno natančno, ako bi se bil le bližal kak dijak recimo kakemu naprednemu društvu. Saj so jim prepovedali celo hoditi k petju v pevsko in glasbeno društvo! Torej najskrbnejše so pazili, da niso prihajali dijaki v nikako dotiko z nami — sedaj pa govorijo, da smo jih mi zapeljevali, da so z naprednjaki prekokali cele noči, da so se vlačili po temnih potih, da so razuzdanci! Kaka logika! Ali ni na dlani, kako debelo laže tisti profesor, ki je pisal omenjeni članek v „Gorici“? K temu pa ne smemo pozabiti na strah za obstanek po drugi strani. Kdo je tisti, ki bo mislil, da zahajajo dijaki v napredne kroge, dijaki, kateri imajo za profesorje n. pr. Šantelna ali Ivancića? To bi grmelo dvojk in trojk, in tiran Šantel bi ne spustil koncem

leta takega dijaka naprej, pa če bi mu znal predmete tako gladko, kakor kak angelj iz nebes! Strah za obstanek je tiral dijake od nas daleč proč, po drugi strani pa jih je tiral na klerikalne veselice in ples v Čitalnico. Kar komandirali so dijake v Čitalnico, polnit praznoto in zabavat „skatljice“ — „ohne Aussichten“. Kar na komando so morali plesati v večjo čast „kavcev“. In od samega veselja, da niso bili stari kavci sami s skatljicami, so plačevali dijakom „litrono“, ki so pridno marsikali na mize. In ti ljudje se predrznejo pisati, da so dijaki z naprednjaki krokali ter pohajali naše veselice.

In vpliv na dijake? Komandiranje na profesorske veselice je moglo vplivati na dijake le demoralizovalno. Ali ni naravno, da si je mislil ta ali oni plešči dijak, a, kaj se bom učil, že zlezem kako skozi, saj sem hodil plesat v Čitalnico — in si pridobil mogočnega profesorja Šantelna, ki je sicer najhujši „dijaski strah“.

Po starem klerikalnem geslu: Rečem ti, da mi ne porečeš, so se zagnali v nas, ker imajo velik del učnih nevspehov na svoji kosmati vesti in ker so pijonirji tistega sistema, ki nas mori in tlačí kakor drugje tako tudi na solskem polju. Žalostno je, da je tako, in jako žalostno ali tudi jako značilno je dejstvo, da glasilo c. kr. klerikalnih profesorjev tako nesramno laže, da zvrta krivdo od sistema in od pijonirjev Šantelnovega kalibra na popolnoma neprizadeto našo stranko.

Ali kljub temu ostane dejstvo, da se na našem gimnaziju zapostavljajo slovenski dijaki vsled sistema, vsled nemških profesorjev, ki so pijonirji tega sistema, in vsled tega, ker so Šantelni še hujši nego sistem in nemški profesorji!*)

Tako je, vse drugo, kar pišejo po „Gorici“, pa je iz trle izvita ostudna laž — profesorja, kakoršnih nas Bog obvaruj! kakoršni pa so jako dobrodošli vladi, katera ne bo mudila prijeti z obema rokama za tak pojav,

*) Tu opozarjamo celo vrsto kavcev, naj se spomnijo, kako so že 20 let enako in še huje ropotali proti prof. Š. Naj se spomni sam prof. Berbuč, kako je često zahajal proti njemu, kako se zaljubljal v lep obrazček kakega laškega ali nemškega pobiča ter je krivčen slovenskemu sinu — „kmetu“. Poznamo moze danes v visokih službah, ki preklinjajo tega moža.

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje)

Naposled dospé Eva v obleki »Teodore«.

Ima venček na glavi, podčrnjene oči ter lice pobarvano z rudilom. Razpušteni lasje ji padajo kakor burja na goli vrat in roke. Je vsa razvnetá in vtrujena tako, da mi komaj zašepče: »kako se imaš, Vladko!« ter urno odloživši venec pade v svoji kraljevi obleki v naslonjač. Videti je, da ne more spregovoriti besedice, ker me le molče gleda kakor vtrujena ptica... Sedem k njej, položim ji roke na glavo ter ne mislim več ničesar drugega nego na njo...

Vidim v teh podčrnjenih očeh še neugašen plamen vneme, vidim na tem čelu vtisnen pečat umetnosti, vidim, kako to dekle prinaša na oltar gledališkega moloha zdravje, kri, življenje, kako ji primanjkuje v tem hipu sape v

njenih prsih, in loti se me taka žalost, tako sočutje, da ne vem, kaj mi je početi...

Sediva tako nekaj časa molče; naposled pokaže Eva z roko na »Letavca«, ležečega na toaleti, ter šepeta:

»Kaka zoprnost, kaka sitnost!...

Nakrat pa se spusti v grozen jok ter se trese kakor topolov list...

Dobro vem, da plače radi vtrujenosti ne pa vsled »Letavca«; da ta članek je nečimnost, na katero že jutri vsi pozabijo, da ves Ostrinski ni vreden jedne Evine solzé. a vendar se mi kriči srce čedalje močnejše. Primem jo za roko ter jo pokrijem s poljubei, na to pa jo stiskam k sebi ter si jo pritiskam na prsi. Sreč mi jame utripati čedalje močnejše, z menoj se godí nekaj čudnega. Poklekнем, sam ne zavedaje se, kaj delam, Evi k nogam, oblak mi zakrije oči, ko jo kakor brez zavesten objamem.

»Vladek, Vladek, prizanesi!« šepeta Eva.

Toda jez si jo le pritiskam na razburjene prsi, poljubljam jo po čelu, očeh, ustah ter znam povedati samo jedno besedo:

»Ljubim te, ljubim.«

Med tem Evina glavicca omahne na tilnik, njene roke krčevito objamejo moj vrat in čujem šepet:

»Jaz sem te ljubila že davno!...«

XVII.

Ako je zame še katero dražje bitje na svetu, nego je-Eva, pa naj sem pečena riba.

Govoré, da mi umetniki delamo vse pod vplivom prvega vtisa, toda ni res, kajti že davno sem ljubil Evo, toda bil sem ob enem tak osel, da se tega nisem zavedal.

Sam Bog ve, kaj se je godilo z menoj, ko sem jo spremljal tega večera domu. Šla sva, držé se za roke, ne spregovorivši besedice... Samo jaz sem stiskal neprestano k sebi Evino roko in ona mojo. Čutil sem, da me ljubi na vso moč...

Pospremil sem jo še po stopnjicah, in ko sva dospela v njen salon, sva bila v taki zadregi, da si nekaj časa nisva mogla pogledati v oči. Še le, ko si je Eva zakrila lice z rokami, sem ji odtrgal rahlo ter dejal: »Eva, ti si moja? Je-li resnica?« In ona se je stiskala k meni, govoreča:

»Da! Da!...«

Bila je tako zala, tako zaspané, a ob enem leskeče so ji bile oči, tako sladka onemoglost v vsej njeni postavi, da se nisem mogel odtrgati od nje...

Resnica, tudi ona se ni mogla odtrgati od mene, kakor bi si hotela nagraditi dolgo molčanje in tako dolgo skrivane občutke...

Pozno sem se vrnil domu. Švja-tecki še ni spal... Risal je pod svetilnico na les za neki ilustrovan časopis.

»Pismo imaš tukaj,« pravi, ne dvignivši očí od dela.

Vzajem pismo z mize ter otipam skozi ovitek prstan. Prav! jutri ga bom potreboval. Odprem pismo ter čitam naslednje:

»Vem, da Vam povrat prstana napravi veselje, ker ste očividno delovali na to. Kar se mene tiče, ne mislim tek-movati z gledališkimi igralkami. K.«

Vsaj dovolj kratko.

Iz tega pisma odseva samo jeza, nič drugega.

Ako je še kaka senca mičnosti ob-sevala v mojih očeh Katrico, razprašila se je zdaj popolnoma.

(Dalje pride.)

kakoršen je v „Gorici“, ter ga izrabiti prav pošteno proti Slovencem, kadar bodo tar-nali o težavah z našimi srednjimi šolami.

In da je dobila v roke vlada tako orožje, ki je skrajno nepošteno, ker lažljivo, zato imamo zahvaliti — klerikalnega pro-fesora v „Gorici“. Ako se tako dela, potem se nikar ne čudimo, da ne dosežemo nikdar nič.

Najžalostnejše na vsej tej reči pa ostane dejstvo, da so med tistimi, ki ovirajo na-predek naši mladini, tudi — sinovi našega naroda!

Kam se morejo obrniti dijaki, ki se uspešno dovršili ali vse, ali le nekatere razrede gimnazije ali realke!

(Po uradnih virih sestavljeno.)

Kdor je pridobil ugodno zrelostno izpričevalo na gimnaziji, more vstopiti na vseučilišče, ki ima štiri oddelke: mo-droslovni, zdravilski, pravoslovni in bogo-slovni. Ako si pa pridobi še usposobljenost za geometrijsko in prostoročno risanje, more vstopiti tudi na tehniško visoko šolo, ki ima pet oddelkov: šolo za inženirje, šolo za stavbarstvo vrh tal, šolo za grajenje strojev, kmetijsko-tehniško šolo in pa splošni oddelek.

Nadalje se more z izpričevalom gimna-zijske mature vstopiti v višjo kmetijsko šolo, v rudarsko akademijo, v šolo za orientalske jezike, v telovadno šolo za učitelje telovadbe na srednjih solah in učiteljskih, in v oddelek umetelne obrtne šole, ki vzgaja učitelje ri-sanja na srednjih solah.

Isto zrelostno izpričevalo nadalje uspo-soblja za službo v državnem računstvu, za službo pri pošti, železnicah in v državnem redarstvu, nadalje za višjo strokovno šolo za kmetijske obrti na tehnološkem obrtnem mu-zeju na Dunaju, za četrti letnik učiteljske, inženirskih in kavalerijskih kadetskih sol, nadalje za drugi letnik artilerijskih ali pionir-skih kadetnih sol, za tretji letnik deželno-brambovske kadetne šole in za službovanje kot enoletni prostovoljec.

Zrelostno izpričevalo z realke daje istotako pravico vstopa za vse imeno-vane, izvzemi vseučilišče in orientalsko aka-demijo. Abiturijentom z realke pa je olajšana pridobitev gimnazijske mature s tem, da jim ni treba posebej polagati preizkušnje iz ma-tematike, fizike in prirodopisja, ako imajo v realkinem zrelostnem izpričevalu v teh pred-metih najmanj dovoljni red.

Izpričevalo realke mature daje tudi pravico vstopa na modroslovni oddelek uni-verze kot izreden slušatelj in do pridobitve usposobljenja za profesuro na realkah iz matematike, geometrijskega risanja, opisnega merstva, fizike, prirodopisja, kemije in geografije.

Abiturijenti srednjih sol, ki hočejo vsto-piti v eksportno akademijo avstrijskega tr-govskega muzeja na Dunaju, morajo napra-viti vsprejemni izpit iz francosčine in iz trgovskega računstva, knjigovodstva etc.

Za lekarnarske (farmaceutiske) studije se zahteva ugodno izpričevalo s e s t e g a letnika gimnazijskega; sestošolci z realke

morajo napraviti preizkušnjo iz latinskega jezika, da se usposobijo za isti namen.

Za vsprejem v c. kr. živinozdravski zavod na Dunaju se zahteva ugodno ispri-čevalo šestega letnika gimnazije ali pa realke. Isto usposablja tudi za vstop v tretji letnik inženirskih ali kavalerijskih kadetskih sol ali pa v drugi letnik deželno-brambovske ka-detske šole.

S petimi razredi je možen vstop v za eno leto nižji letnik istih kadetskih sol.

Izpričevalo četrtega letnika gim-nazije ali realke odvarja vstop v vojaško gornjo realko v Weisskirchenu, v pomorsko akademijo na Reki, v pionirsko kadetsko šolo v Haimburgu in v prvi letnik drugih kadet-skih sol. Enako usposoblja za vstop v prvi letnik trgovskih in železniskih akademij, v prvi letnik c. kr. grafskega učnega zavoda na Dunaju, kmetijskih in gozdarskih srednjih sol in navtiških sol, le treba je narediti po-sebno vsprejemno preizkušnjo.

Z enako izobrazbo se more vstopiti v akademijo upodablajočih umetnostij na Du-naju, v slikarsko akademijo v Pragi in po posebnem vsprejemnem izpitu v drugi letnik višje državne obrtne šole.

Tretji razred gimnazije ali realke odvarja vstop v prvi letnik višje državne obrtne šole, trgovskih in železniskih akademij.

Na učiteljskih odločuje vsprejemna pre-izkušnja in starost učenčeva, za kateri letnik je usposobljen. Ob primerni starosti (17 let za III., 16 za II. in 15 za I. letnik) in izo-brazbi sme učiteljski zbor dovoliti vstop v višji letnik učenem, ki so uspešno dovršili spodnjo gimnazijo ali realko.

DOPISI.

Čepovan, 15. julija 1902. — „Prim. List“ si prizadeva na laž postaviti „Sotinega“ poročevalca o politični propovedi na dan sv. Ivana v Čepovanu. Poročilo je povsem isti-nito; ako bi bilo lažljivo, bi bil prizadeti takoj poslal celo kopico „niresov“ v „Soto“. Ali je pater izrekel v svojem političnem go-voru kedaj besedo naprednjak, ali pa „po-litični nasprotnik“, ali če je pozival katoliško svoje ljudstvo, da naj bojkotira na-prednjake — ali pa če je rekel: „če je vaš političen nasprotnik, ne hodite k njemu v hišo in bojkotirate ga“, je vse eno in nihče ni tako zabiti, da ne bi bil razumel pravo nakano patrovega govora. Faktum je torej, da je bila druga po-lovica patrovega govora, s katero je prvo boljše polovico do cela pokvaril, oster, strupen, zdražbarsk političen govor, naperjen proti naprednim (po njegovem) slabim listom in proti naprednjakom, ki ni tikal v cerkev, ampak v kako beznico.

Dokaz: Domati župnik ni soglašal z ono propovedjo, kakor se je sam izrazil proti veljavnim možem; (ako ni res, gosp. župnik, dajte popravek v „Soto“), in v obče so ob-sojali propoved vsi razumnejši in pametnejši možje brez ozira na stranko, kojoj pripadajo.

Gosp. pater, na dan sv. Ivana niste odnesli lovorovega venca iz Čepovana, ker ljudstvo ni sprejelo Vaše pol. propovedi za

ta zavod svoje počitnice; najbrže jih ima, ker mislijo nekateri počit' od hrane, drugi pa od smeha, in počit' je pač začetek počitnice.

„Na delo tedaj!“ Šolskega izvestja sicer nimam v roki, zadostuje mi pa popolnoma „Goričina“ anonca o tej soli, katero mislijo krstiti z: „Restavrant-om pri večnem plačilu“ ali pa s „Hotel-om Gospodična Marija Gre-benc“. Kakor vsaka šola ima tudi ta svojo voditeljico in svoje učiteljice. Učenci, to so gostje, imajo kakor povsod več grenkih tre-nutkov, kakor pa sladkih; marsikatero stvar morajo mirno „požreti“, ker učiteljice ne trpe ugovora. Kaj pa z urnikom ali učnim redom? Od 7—11h jutraj: velika konferenca 6ih učiteljic pod patronco gđ. voditeljice (pogo-varjajo se o kosilu in konečni konferenčni sklep: vsaka učna moč skuha svojo stvar, ker se ne morejo zjediniti); od 11—12h pri-prave v kuhinji; od 12—1 matura: učenci se pote, in si žele konca, o katerem mislijo, da je prišel ob eni uri, toda ni jih še konec, kajti od 1—2h pridejo na vrsto običajni krči po želodcu; od 2—3h konsult treh zdravnikov (Dr. Gregorčič, dr. Pavlica in dr. Kos kot asistent.) ob 3h zaspijo bolniki mirno v — dvorani in zbirajo nove moči za — veterjo. Izmed učenčev je imel edini preč. g. Dermastja odliko, preskušnjo sta dobila dva učenca; padla sta namreč iz najtežjega

Kristusov nauk, ampak za nekaj temu nauku nasprotnega, „Primorski List“ pa, ki se je česče izrazil, da noče nobenemu krivice de-lati, naj blagovoli to na znanje vzeti.

Odbor pol. braln. društva v Čepovanu.

Domache in razne novice.

Naznanilo naročnikom. — Od 1. 1897. — ko se je „Sota“ povzpela od skromnega tednika do dvakratnega in potem celo trikratnega izhajanja na teden — no-beno leto ni minulo brez izdatnega pri-mankljaja. Zguba od tedaj do danes znaša že lepo število tisočakov. — „Sota“ ves ta čas ni dobila niti novca kake podpore in vsa zguba je na mojih ramenih.

Naročnikov ves čas je dovolj za po-kritje vseh stroškov. Toda nemarnost je pri nas Slovencih v tem pogledu prevelika, — in taki nemarni naročniki mi delajo vsako leto občutno zgubo.

Takega stanja sem se naveličal, ker bi sicer ugonobilo vso mojo cvetočo obrt, — zato moram spraviti „Sotina“ račune v rav-notežje.

V ta namen bo izhajala znanprej „Sota“ do preklica dvakrat na teden: ob sredah in sobotah ob 11. predpoldne. — Ko bo dosedanji deficit vsaj do neke mere poravnal, bo izhajala zopet po 3krat na teden. — Ako bi nas iznenadili zopet kaki bolj viharini politični dogodki..., bo izhajala takoj zopet po 3krat na teden.

Somišljeniki narodno-napredne stranke gotovo sami želijo, da sta „Sota“ in „Pri-morec“ na trdnih nogah. V sedanjem polo-žaju se doseže to najlaže na tak način, da se izdatki omejijo. — Ko be le mogoče, bo ob sobotah priloga v odškodnino za četrtkovo število. — „Primorec“ bo izhajal kakor doslej.

V Gorici, 19. jul. 1902.

A. Gabršček.

Gg. odjemalke mojih podjetij prosim, naj naslovljajo na moje ime le zasebna pisma, katera naj jaz edini dobim v roke. Vsa pisma, naročila, reklamacije itd. pa pod naslovom: „Goriška tiskarna A. Ga-bršček — v Gorici“, — ali na ime ča-sopisov. Kdor pošlje kako naročilo itd. na moje ime, ni gotovo, da sem jaz v Gorici, in tako čaka, da se vrnem, ali pošljejo za menoj.

A. Gabršček.

Konsekracije prem. nadškofa in kneza jutri se udeležijo razne oblasti in 3 skofje. Lepaki s podpisom „Molti cittadini“ vabijo meščane, naj drevi razsvetlijo okna v poča-ščenje Goričana, ki se je popel do tako vi-soke časti.

Zapriseženje našega prem. nadškofa in kneza se je izvršilo v četrtek predp. ob 11. uri na namestništvu v Trstu. Zaprisegel je nadškofa in kneza tržaški namestnik grof Goëss.

Imenovanje. — Računski svetnik in načelnik rač. oddelka pri pošttem ravnatelstvu v Trstu Ivan Kristiančič je imenovan višjim svetovalcem. Poštima komisarjema

predmeta, iz naravoslovja, ker nista poznala ne „opice“ ne „mačka“; pripravila sta se baje dobro, pa kaj pomaga, ko sta zalivala vse svoje znanje s kraškimi teranom (liter po 1 K 4 v) in ni čuda, da so se ravno te dve živali potopile v tekočini. Na celo leto je padel samo en dijak, toda temu je bil kriv zistem — stola. Povedali pa moram vendarle, da vlada pri tej soli po mojem mnenju pro-tekcija, da se godi krivica, zato pa kličem: „Poslanci! Pozor!“, posebno ker se misli izročiti blagajna (!) Čuheju in Fajdigi, kar bi pa toliko pomenilo, kakor: „Lasciate ogni speranza, gospodična Marija Grebenc!“

Še nekaj! Je-li res vložil prošnjo Suho-lazec za brezplačno kosilo, vtemeljevaše svojo stvar na ta način, da hoče spremeniti svoje ime v „Debelolazec“?

Pred kratkim sem šel inspiciat ta zavod, (ki res ni za drugega, kakor za v o d - o) in — posledica? Ahasver, kateri je videl že 1900 let, Ahasver, kateremu ni škodila ne lakota, ne žeja, ne vročina, ne burja, nu kuga, ne farska klet-ev, ne Homunculovala in-tele-genca, leži bolan in ni zdravnika, da bi mu odpravil želočdnih krčev. Hvaležen sem „ku-hinjski soli“, da je slednjič vendar dobila sredstvo, da je ugonobila 1900 let staro bitje, Ahasverja, ki je do sedaj zaman iskal smrti.

sta imenovana koncipista dr. Ivan Slejko in Rih. Marignani.

Deželni zbor. — Seja v četrtek. Vspored prijavljen v četrtek. Dež. glavar je na-znanil, da je izšlo Najvišje dovoljenje, da se ima porabiti 40.000 K iz vspeha državne do-brodne loterije v odpravljanje pelagre. Vladni zastopnik grof Attems je odgovoril na inter-pelacijo posl. Nagiosa glede obrtne šole v Krminu ter na interpelacijo posl. Štreklja glede žrebarske postaje v Kobaridu in Tol-minu. Rekel je, da žrebarji v rabi so v naj-boljši starosti, da nimajo napak ter da so priljubljeni konjerejcem. Herkules, o katerem je govora v interpelaciji, da je bil izključen že lani, da sta bila premeščena dva druga žrebarja na Kranjsko, dodelila pa da sta se dva nova in da prideta še dva. Konjereja na Kobariskem se ne zanemarija, marveč do-tični organi poskušajo delati vspešno ter po-vzdigniti konjerejo. K prvi točki se oglasi vladni zastopnik ter priporoča načrt zakona o pogozdavanju Krasa v pol. okr. tolm. in v kanalskem sod. okr., vsaj glede na zadnji okraj. Povdarjal je, da gospodarske razmere na Tolminskem vlada že tako pospešuje. Na-stavljena sta dva komisarja in 5 čuvajev. Glede regulacij hudournikov je dala vlada večkrat inicijativo in pred kratkim predložila dež odboru generalni načrt za celo deželo z računom o troških 10 milijonov kron. Namerava se ustanoviti potreben urad v Trstu in pri nas, da se načrt izvrši. Dr. Tuma je rekel, da načeloma mora biti vsakdo za to, da se tak načrt izvrši. Treba pa sporazuma med vlado in občinami, vlada, naj pove, kje misli po-gozditi. Večina občin priznava potrebo po-gozdovanja, ali prihaja v nasprotje z vlado, ker ta hoče proti volji ljudstva obvarovati gozde, kjer to ni povsem na mestu. Naznani neki slučaj z Bovškega, ko so zahtevali po-gozdovanje, kjer ni bilo potrebno. Neobhodno je potrebno združno postopanje vlade z ob-činami; zato se pridružuje predlogu pravnega odseka, ki je tudi sprejet. Načrt zakona se izroči dež. odboru radi novih poizvedeh, ob enem pa se stavi na vlado resolucija radi boljsega uporabljanja gozdnega zakona in regulacije hudournikov. 2., 3., 4., 5. točka se sprejmejo, 6. glede prispevka bohinski železnici se naroči dež. odboru poizvedeti pri drugih prizadetih deželah, koliko so dale v to svrhu. Točke 7. do 25., razni računi in pro-računi, se sprejmejo. Za nujna dela pri re-gulaciji Berse se dovoli predjem 25.000 K. Lapanja je hotel ta predlog spremeniti, da bi se obenem dalo tudi za regulacijo Šjaka 50% skupnih stroškov, kar bi dalo največ 17.000 K, ako tudi ministerstvo da enaki znesek. Ali ker je to nekaj novega, se smatra predlog kot poseben predlog, ki pride na dnevni red najprvo v motivacijo. Govorili so pri tem Lapanja, dež. glavar, Marani, Gregorčič in dr. Tuma, kateri je rekel, da se je Šjak že re-guliral nekoč, ali kako; za glavo se mora prijeti, kdor vidi to regulacijo. Reguliran je tako, da je Idrija zaprta. Priznava se po-treba regulacije obeh hudournikov, ali po mnenju dr. Tume ni mogoče sprejeti ne enega ne drugega, ker načrti niso godni. Vladni inženirji so začeli regulirati Berso na

Predno preidem k svoji oporoki, ome-niti moram še uvodni članek zadnje „Gorice“: „Pa recimo še mi eno!“ Tu se na dolgo in široko dokazuje vzroke nazačovanja sloven-skih dijakov na tukajšnem gimnaziju. Le li-beralci so krivi tega „vspeha“, oni so zape-ljevali uboge žrtve v svoje kroge in dijak, ki se je vračal z oteklimi možganami zgodaj zjutraj domov — naj se še uči? Kljuka mu gotovo ni vtekla! Tako je, kaj ne? Pri Vas se ni nikoli in nikdar krokalo, se ni plesalo, se ni na vse pretege vabilo dijakov v „Čital-nico“ na plesne venčke, se jim ni plačavalo pijače, celo „doplonov“, češ, zdaj morajo priti že iz hvaleznosti v našo družbo, kjer so sami idealni možje brez najmanjših napak! Pri Vas se ni dobilo oteklih možgan! Ne, hvalite Boga, da dijaki se krofa niso dobili. Bolje bi pač bilo, da bi se ta članek „Goričin“ imenoval „Recem ti, da mi ne poročes“.

Preveč sem se zjezil, in zdravnik mi je priporočal največji mir. Nič, saj čutim sam, da se mi bliža konec.

Oporoka!

„Čavenskemu Romeo-tu zapuščam vse ljubimske razglednice iz zaloge gosp. Likarja, knjigotrca v Gorici;

„Biljenskemu kuratu zapuščam ves pe-sek, katerega je metal svojim ovčicam v oči, ker se da baje pesek vporabiti pri opekarni; „Solkanskemu kaplanu zapuščam štiri-

V deželi neverjetnosti.

(Končuje Ahasver.)

In medias res!

V zadnjem „sobotnem pismu“ se Ti je nekaj posrečilo, dragi Homunculi! Dolgo, dolgo sem čakal na to, gledal obupnim očesom žrtve Tvojih pism, padajoče na moji desni in levi, toda vedel sem, da tudi slepa kura najde zrno. Našel si zrno, in kaj Tebi mar, ako si tudi pri tem osramočil svojo stranko. Trdil si namreč, da se je opazka v kuhinjski soli: „Tukaj se sproti plača“ spre-menila pred mojimi očmi v ominozni: „La-sciate ogni speranza, voi ch' entrate!“ Gotovo ste vedeli že pri ustanovitvi svoje kuhinjske šole, kdo jo boče obiskoval, in ker poznate svoje ljudi, svoje kavce, je opomba: „Tukaj se sproti plača“ res na pravem mestu. Ako bi te ne bilo, bi lahko koj zraven gostilne odprli pisarno, kjer bi uradniki od jutra do večera pridno zapisovali različne dolgove, in marsikateri gost bi imel svoj lastni zvezek.

Vsi časopisi se bavijo sedaj s šolami, ker nastopile so toliko zaželene počitnice, in najprimernejši čas je pač šolski sklep za časnikarske opomine in nasvete, za hvalisanje in jezo. Ker se pa noče nobeden drugi ba-viti s kuhinjsko šolo, prevzel sem jaz to ve-lezanimivo nalogo. Sicer ne vem, ima-li tudi

sredi ter pustili gorenji tok. Posledica, da ostanejo razmere na Prevalih kakor doslej. Protestuje, da se meče denar tako ven ter končno, ker je dr. Marani govoril za načrt, zahteva od njega, naj mu predloži cel projekt Berse, ako ga ima. Ko je bila sprejeta še zadnja točka, so prišli na vrsto predlogi in interpelacije.

Interpelovali oziroma predlagali so: dr. Treo gleda pouka o kmetijstvu na učiteljskih in v ljudskih šolah, Holzer glede telefonične zveze, Grča glede obč. doklad, Jakonič glede ramp ob Vipavski železnici, Lapanja glede imenika pri razvrstitvi zemljišč ob železnicah, Strekelj glede nemške vadnice.

V slabočnejši so utemeljevali svoje predloge o poduku kmetijstva v ljudskih šolah dr. Treo, o upeljavi telefonične zveze v Gorici Holzer in o ureditvi potoka Šijak Lapanja. Sprejme se sklep računa za l. 1900. in proračun deželne zaklada za l. 1902. Tu se je oglasil k besedi dr. Tuma, ki je rekel, da je proračun tak kakor vedno pri nas, da prišli smo celo tako daleč, da se ne zdi več vredno govoriti pri tej točki. Ena tretjina je dana v dobrodelne namene, to je za norce in navadne bolniške troške, druga tretjina za uk, tretja pa za melioracije. Deželni zbor se noče petati z raznimi predlogi in stvarmi kakor druge. Za zdravstvo n. pr. damo le 9600 K; nič več. Ali nikdo se ne gane. Za poljedelstvo je letos izjemoma svota 43.000 K v proračunu, in vendar se kriči po shodih in drugje, da je kmet podlaga vsemu. Ako pogledamo pa tudi to svoto поближе, ni zneska, ki bi pospeševal produktivno stran kmetovalca. Za regulacije in slično so le malenkostni zneski dani, preko važnejšega se je slo, kakor vselej, na dnevni red. Nimamo temelja pri upravnih troških.... Pred par leti se smo dobili v upravo prvega jurista.... Treba storiti vse, da se zboljša produktivnost v deželi.... Ako imamo 18% davka na zemljišče in 20% na hiše, se nismo najsrečnejši v Evropi ali v Avstriji. Želi, da bi prihajal dež. zbor z iniciativnimi predlogi na dan itd. Pri troških za poljedelstvo je zahteval posl. Strekelj, da se vinogradništvo upošteva v večji meri. Otresimo se ozkostrčnosti. Ako se da v ta namen, denar ni zavrnjen. Ali nas se ne upošteva. Ako bi bili Lahji v takem položaju, kakor mi, bi kricali, da bi se jih moralo kamenje usmiliti. Naj se poviša torej znesek za vinogradnike od svote 20.000 na 50.000 K. Za druge malenkostne reči je denar, za tako važne ga ni. Treba pogledati n. pr. v Šijak in drugam, kjer ljudje jotejo. Dr. Marani se je trudil dokazati, da se je dalo Slovincem že 80.000 K, ali dr. Tuma je hitro razjasnil, da so to le posojila! Ali predlog Strekelja je bil odklonjen, tudi našim klerikalcem se ni zdelo vredno glasovati zanj. V podporo za obrtne šole je zahteval dr. Tuma svoto 11.800 K, kakor prej, ker sedaj le 7600, ali padlo. Istotako je padel njegov predlog, prispevek sol. zalogom povišati na 350.000.

O drugem prihodnjic. Ko je bil dnevni red po 9. uri končan, je dež. glavar odgodil zasedanje.

inštridesetdanski post, da postane dolg in vlek, kakor je besedica: stiriinštridesetdanski; Kobariskemu zemljemercu zapuščam še nenatisneno pesem: „Čuk se je oženil, tralala, kdaj se bom pa jaz, oj hopsasa.“

„Sempaskemu krču zapuščam dober svet, naj se v teh vročih dneh drži Homuncula, kateri je s svojimi vodenimi podlistki koj pri rokah, ako se bi komu mogoče vžgala slama v glavi;

„Aeronavtu“ iz Kamnika zapuščam lep zrakoplov najnovejšega zistema in vse zlate rudnike v južni Afriki, ker se je v štajerskih „ponesrečili“;

„Goriskemu „pevovodji“ zapuščam 44 cm dolgo taktirko iz solkanskega lesu, in pa število 25; gotovo pride že sam na tesno zvezo med palico in številom 25;

„Suholazcu zapuščam vse „debele“ laži iz „Primorskega Lista“ in „Gorice“, da se vsaj nekoliko odebeli;

„Kobariskemu kaplanu zapuščam brezplačno celico pri usmiljenih bratih“;

„Ljubljanskemu sv. Duhu zapuščam rog, v katerega so trobili njegovi soposlanci, in s katerim doseže pri prihodnji obstrukciji lepše vspehe;

„Goriskemu „cvetniku“ zapuščam zatožno klop, na katero je v Trstu pri obravnavi instinktivno sedel;

„Ljubljencu naroda zapuščam 17 poljubov njegovega zaveznika Pajerja;

Slušajo travo rasti. — V „Prim. Listu“ od 17. t. m. smo čitali poročilo o občnem zboru „Katol. polit. društva v Bolcu“. — Dokler je govoril Matija Juvancić s Srpence o sv. očetu, ni bilo še nobene nesreče; ko je pa čital vikar Abram poročilo o delovanju, so dognali dokaz, da — slušajo travo rasti.

Le eden vzgled. Vikar A. je povedal, da krošnjariji z naočniki (?) bi morali po novem zakonu zgubiti zaslužek; ali društvo je vložilo prošnjo na državni zbor, naj se nadalje ohrani ta pravica dosedanjim krošnjarjem. In Abram je čul, da je... poročevalec v državnem zboru za to, da se ugotovi prošnja.

Pobožni člani tega društva morajo biti res same trentarske koze, ali pa jih le Abram šteje med nje, da se jim drzne, obesati take kozle na nos. Slušal je, da poročevalec je za njih prošnjo!! Morda je slisal tudi, kako se temu smeje poročevalec stol v zbornici!

Naravnost lopovski je oni del o — živinskih sejmihi v Bolcu. Upamo, da se oglasé tisti, katerih se to tiče! Mi rečemo le, da živinski trgi v Bolcu samem so jako riskantna reč! Kje pa je živina za take trge? Kje bi našli — kupce?!

Kavel in norišnica. — Klerikalni poslanci slovenski so glasovali potrošek 950.000 K za norišnico po paviljonskem sistemu. „Prim. List“ je pa dejal, da... „proti svoti 950.000 K so glasovali slovenski poslanci“. — Čudno! Ali bi radi zdaj utajili, da so omogočili vedoma in hoté tako drago norišnico? — Da so predlagali namesto 950.000 K. nekaj manj, t. j. 850.000 — je neumnost, spuščena skozi okno za neumne klerikalne volilce.

Papež, škof, cesar, t. j. I., II. in III. razred katoliškega patrijarizma.... „Katoliško delav. društvo“ je imelo občni zbor. „Pr. L.“ poroča, da so ga zaključili z navdušenimi živjo-klici: papežu, novemu nadškofu in cesarju. Torej — cesar v III. razredu!

Velika nevihta in strela je bila v sredo 16. julija v Potocih, občina Kred. Strela je udarila parkrat v Vrh, kjer so delavci sekli ter ubila 35-letnega Antona Lavrenčiča in močno ranila sinu njegovega brata Josipa Lavrenčiča, ker sta se vedrila pod nizkim dobom.

Bralno in pevsko društvo „Ladlja“ v Devinu priredi v nedeljo dne 27. t. m. svoj prvi izlet s plesom v Jamlje; pri izletu in plesu svira vrta godba iz Sv. Križa. Odhod iz Devina ob 2½. Ples se vrši na krasno odličnem dvorišču g. Ant. Sobana v Jamljah. K plesu vstopnina 20 vin. komad. Ples traja do polnoči. Zvečer nekaj umetnih ognjev. K obilni udeležbi vabi svoje cenjene člane in prijatelje društva odbor.

Razgled po svetu.

V deželnem zboru tržaškem je odgovoril zastopnik vlade na interpelacijo dr. Gregorinā gledé stanja, v katerem se nahaja, rekurz gledé slovenskih ljudskih sol v Trstu, da na namestništvo ni došla še nikaka rešitev!

„Krščanskemu zelenemu socijalistu zapuščam 7 litrov črnila, da se še on očrni, da ne bode edini zelenec med črnimi bratci;

„Gor. čitalnici zapuščam tri vezane letnike „Brivca“, s pogojem, da jih vsak član prebere;

„Centrifugi“ zapuščam vso napojnino, katere se ne sme dati v kuhinjski soli, ker stoji črno na belem „Dobra roka je prepovedana“ ne le v obeh deželnih jezikih ampak tudi v „državnem“;

„Goriskemu kaplanu K. ne zapuščam ničesar, ker vem, da je zanj posvetno blago le puhla pena, in ker mu večnega plačila ne morem dati;

„Homunculu zapuščam jadransko morje, da bode imel več soli;

„Kuhinjski soli bi pa zapustil svoje hvaležno srce, toda bojim se, da napravijo tam pri svojih eminentnih zmožnostih iz njega „fižol v salati“;

Spomenik naj se mi izkleše iz onega kamna, kateri se odvali Homunculu od srca, ko izve mojo smrt.

Upam, da nisem izpustil pri svoji oporoki nobenega svojih prijateljev....

Umiram! Umiram! Umrl sem!*)

*) Opazka uredništva: Ravnokar nam je došla vest, da je Ahasver mirno v Gospodu zaspal. Posledna obvestila se ne razpošiljajo, vence se odklanjajo. Priporočamo ranjkega preč. duhovnikom v molitev Naj v miru počiva!

Iz istrskega deželnega zbora. — Posl. Spinčič je stavil take-le predloge: Visoki zbor naj izvoli skleniti:

I. C. kr. vlada se pozivlja:

1. da ustanovi ljudske šole na temelju § 59. drž. šolsk. zak. soglasnega s § 1. dež. šolsk. zak. od 3. marca 1870. D. Z. L. št. 20. a pomnožuje razrede na temelju § 11. drž. šolsk. zak., in jih takoj da ustanoviti tam, kjer že obstoje zgradbe, ali kjer se jih lahko hitro in lahko ustanovi;

2. da napravi vse potrebne korake za odpiranje novih sol ali razredov, ki so že ustanovljeni;

3. da glede šolskih zgradb jemlje obzir na gosodarske razmere šolskih občin, kakor to predpisuje naredba c. k. ministerstva za nauk in bogočastje od 2. julija 1878. št. 12123;

4. da na obstoječih in na onih šolah, ki se imajo ustanoviti, določi učni jezik na temelju § 6. drž. šolsk. zak. in čl. 19. državnega osnovnega zak. od 21. dec. 1867. D. Z. L. št. 142.;

5. da ne pušča učiteljev brez službe, dočim obstoje šole brez učitelja;

6. da učiteljska mesta razpisuje tako, kakor velewa zakon in da iz naredbe za provizorično nameščenje ne dela pravila;

7. da nastavlja povsod le učitelje, ki so popolnoma usposobljeni za dotična mesta;

8. da se v obče z ozirom na istrsko solstvo vrši zakon;

9. da hitreje in pravičneje rešuje prošnje in prizive;

10. da drugo in tretjo ter po možnosti tudi četrto čitanko za hrvatske ljudske šole da preurediti tako, da bodo boljše odgovarjale svoji nalogi, istotako tudi knjigo za poljedelske nadaljevalne tečaje;

11. da daje podpore za urejenje in vzdrževanje šolskih vrtoč. posebnio na vaskih šolah;

12. da daje večte podpore učiteljskim kandidatom, posebno za hrvatske šole, katerih največ manjka.

II. Pozivlja se deželni odbor, naj ne dela zaprek o ustanavljanju hrvatskih in slovenskih sol, in v obče, da v šolskih stvarih postopa nasproti Hrvatom in Slovincem tako, kakor nasproti Italijanom.

Posl. dr. Dinko Trinajstić je predlagal: Visoki zbor naj izvoli skleniti:

a) Iznos, predvidjen v postavki VII. št. 4. deželnega proračuna, ima se povišati vsaj za še 10.000 kron v svrhu podeljenja podpor vinogradnikom za nasade ameriških trt v onih predelih, kjer je trtna us uničila vinograde; to povišanje naj bi se zgodilo makar na račun proračuna za prihodnje leto;

b) deželnemu odboru se nalaga, da v smislu sklepa, storjenega v tem visokem zboru dne 26. februarja 1898. l., naprosi c. kr. vlado, da priskoči vinogradnikom na pomoč za svrhe ad a) z zneskom od 400.000 kron.

Vse predloge, razun onega poslanca dr. Dinka Trinajstića, je vsprejela zbornica kakor priporočila.

V deželnem proračunu štajerskem se nahaja tudi vsota 50.000 K za uravnavo Drave, za uravnavo Pesnice 95.800 K, za brezobrestna posojila vinogradnikom 200.000 kron. Primanjkljaj se bode pokrtil z desetodstotno priklado k državnim užitninam (260.000), z naklado na pivo (1.050.000) in navadnimi prikladami k državnim direktnim davkom.

Nov disciplinarni zakon za učitelstvo na Štajerskem. — Naučni odsek v štajerskem deželnem zboru se bavi že od začetka zasedanja z novim disciplinarnim zakonom, kakršnega zahteva povsod učitelstvo. Načrt je že izgotovljen ter se skljuje enketa ljudskošolskih in meščanskih učiteljev. Izjave te enkete bodo merodajne za tozadnevni zakon.

V Benetkah postavijo na mesto zrušenega stolpa nov zvonik, ki bo imel isto zunanost ter bo po velikem delu sestavljen iz prvotnega materiala. To bo torej nekaka rekonstrukcija starega stolpa.

Vprašanje avtonomije južnega Tirola se je razbilo in sicer glede na železnico Predazzo-Neumarkt, katero zahtevajo Nemci, ki hočejo z njo zvezati dolino Fleims z nemskim delom dežele. Lahji so hočejo zvezati pa s Tridentom. Lahji so bili napovedali celo obstrukcijo radi tega. Ker ni prišlo do sporazumljenja, so dež. zbor odgodili.

Lavn-tenis na Slatini. — V kopalšču Rogaska Slatina sa je vršila dne 12. t. m. IV. mednarodna tekmovalna igra lavn-tenis, katere se je udeležilo mnogostevilna odlična kopalščna gospoda kakor tudi mnogo ob-

činstva, ki je nalašč zaradi tega prišlo na Slatino. Razsodniki so bili gg.: ekselencia ffdmlt. Du Fresne, ravnatelj pl. Tartaglia, kopalšišni ravnatelj Viktor Trotter in rektor magnificus kr. ogrske politehnikne dvorni svetnik prof. dr. Ljudvik Hosvay de Hosva. V posamezni igri gospodov za mojstrstvom Rogasko-slatinskim je po trdem, z veliko eleganco izvedenem boju postal zmagovalac Viljem baron Harstein proti Nikosu Kephalinosa-Korfu. V mojstrski dvojni igri gospodov sta zmagala gg. Mario in Gustav Kohlfürst. Tekmovalni boj, ki je pokazal splošno odlične čine, je privabil mnogo občinstva, ki je sledilo z napetim zanimanjem posameznim obhodom ter je zmagovalce odlikovalo z živahnim priznanjem. Okoli srede avgusta se vrši v Rogaski Slatini IV. mednarodna tenis-match, za katerega je že zaznamovano zdato število udeležencev. Rastoče zanimanje za te športne prireditve obeča tudi za omenjeni tekmovalni boj najsijajnejši izid. Nadaljne prijave sprejema kopalšišno ravnateljstvo do 10. avgusta popoldne.

Novije vesti. — V Vihanji vasi na Koroskem je bil včeraj velikanski vihar, ki je podrl več poslopij. Toča je pobila vse po poljih. — Dunajski politiški krogi sodijo, da je nastala med dunajskim in rimskim dvorom velika napetost. Laski kralj je potoval samo po avstrijskih tleh incognito. Avstrijski poslanik v Petrogradu je zbežal, da ni prišel v dotiko z laskim kraljem. — Sanzibarski sultan je umrl. — Francoski listi se bavijo jako pohvalno s potovanjem laskega kralja na Rusijo ter povdarjajo važnost istega s svojega stališča in glede na mir v Evropi. —

Narodno gospodarstvo.

Iz Krepčen nam pišejo: Vinariki in vrtnarski list, glasilo sl. kmetijske družbe za Trst in okolico, kateri urejuje g. Ant. Strekelj, učitelj kmetijstva, opisuje v svoji 6. številki pod naslovom „Vpliv podlage na plemenito trto“ sledeče: Le s cepljenem naše domače trte se je doseglo rešiti bodoče vinogradstvo, da trtna us ne uniči trte, a pri vsem tem da vendar nismo še na konju. Pritožuje se omenjeni list namreč, da če pogledamo naše nove vinograde, zapazimo jako različno razvijanje cepljenih trt, da različno rodijo in celo umirajo itd. Odkod neki vse to?

V pojasnilo tega naj napišem cenj, čitateljem nekoliko besed: Naše vinogradsko društvo ima dva vinograde, eden je cepljen na zeleno, eden pa v suho. Ko je 30. m. m. obiskal naše društvo vinariki nadzornik gosp. Adolf Postl in je ogledoval oba vinograde, opazovali smo, kako trte v zeleno cepljenem vinogradu različno rastejo in semtertje v rašči pojemljejo, med tem ko trte v suho cepljenem vinogradu enakomerno rastejo, da jih je veselje videti. To razliko opazujemo že več let ter smo zasledili že več vzrokov, radi katerih so te razlike, ki jih nasteva omenjeni list, katere pa hočemo opisati prihodnje leto, ko zasledimo še kako razliko v kmetijskih listih. Za zdaj opisem le to, da trte različno rastejo, to je odvisno tudi od različenosti zemlje, in tudi od podlage. Ko je visoka vlada jela pošiljati ameriške podlage, se je zamešala zraven dobrih podlag tudi slaba vrsta, ki jo vinogradniki, ako jo imajo, težko poznajo vsled skorajšnje enakosti listov. Na različnih podlagah je tudi različna rašča. Za nas Kraševce so posebno dobro te-le vrste: Riparia Portalis Gloire de Mont pilier imenovana, Montikola riopestris in Selecta. Vse te vrste v lahki peščeni zemlji pa jako slabo vspevajo. Zato pa bodimo veseli, da imamo na Krasu težko rudečo zemljo, v kateri vse omenjene vrste dobro rastejo in obilno rodijo, in upati je, da se bodo tudi stavale.

Naše društvo je, ko je zasadilo svojo trtnico, vse omenjene vrste odbralo in v svojo trtnico vsadilo, in tako imamo dobra in čista plemena ameriška, sposobna za krasko zemljo.

Konečno pisem se to, da v sedanjem času bi se ne smel pogrešati med vinogradniki kmetijski list, zlasti kmetijski list goriski, ki ga jako dobro urejuje g. vodja Dominko, in pa kmetijski list kmet. družbe za Trst in okolico. Oba lista sta jako dobro došla v korist vinogradstva.

Svilene bluže gld. 2-35

in višje — 4 metre — kakor tudi „Hennebergova svila“, črna, bela in barvana od 60 kr. do gld. 14-65 meter. Vsakemur franko in carine prosto na dom. Uzorec z obratno pošto. Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin.

G. Henneberg, tovarnar svil

(3) (izkl. a. in kr. dvorni zaigatelji) v Gurihu.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
pariške zadnje novosti
kupi se najhitreje in najceneje pri
J. Zorniku Gorica, Rapska ulica 7.
Z ozirom na šele jako kratko
določeno moje trgovine, stojem si
v največji želji, da sem
znan dam jako laskava pri-
stojna o cenah in dobrih pre-
dmetih in cenah.
in je radi tega, da se pri meni
vsake dame, tega, da se pri meni
po modnih likih 50% vidijo
ceneje kakor drugod.

Pozor!

Išče se učenca
za brivsko stroko.
Da se stanovanje in hrano.
Po udbe sprejema Anton Pucelj, brivski
mojster v Gorici.

Varčevna znamka.

Koroški
Rimski vrelec

najfinjša planinska kisa voda
izkušena ob vseh nadoh, po
seboj otroških, ob slabem prebavljanju, ob boleznih
na mehuru in ledvicah.

Zaloga: **Ed. Fonzari** v Gorici Via Vetturini, Caserma
in v vseh trgovinah z mineralnimi vodami.

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se je pre-
selila c. kr. okrajna in okrožna sod-
nija, c. kr. davkarija in drugi uradi
v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si
dovoljuje podpisani priporočati slavnemu
občinstvu na deželi svojo dobroznano
gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)
v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro ku-
hinjo ter toči izvrstna bela in črna
domača vina. Preskrbljeno je s so-
bami za prenočišča ter s hlevi za konje
in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na de-
želi se toplo priporoča udani

Ivan Katnik, lastnik.

Čista voda

„Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli »Glauber« in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Novo
kleparska delavnica
v Gorici,
ulica Sv. Antona št. 1.

Podpisani se toplo pripo-
roča svojim rojakom v mestu
in na deželi za izdelovanje
vseh kleparskih izdelkov,
kakor: cevji za vodo, žele za
stavbe, kuhinjske priprave itd.
Prevezoma tudi vsako po-
pravo po zmernih cenah.
Zagotavlja točno postrežbo
udani

Karol Čufer,
klepar.

Prva c. kr. avstro-ogerska privil.
TOVARNA BARV ZA PROČELJA
Karol Kronsteiner, Dunaj III., Hauptstrasse 120.
Odlikovana z zlatimi svetinjami.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
lekarnar
dvorni založnik Nj. svetlosti papeža Leona XIII.
v Ljubljani.

Podpisane si usoja nazna-
miti Vašemu blagorodju, da se
je doposlana tinktura za že-
lodec rabila z dobrim uspehom pri želod-
nem ter črevesnem kataru kakor tudi v
boleznih na jetrah in obistih.

Gradeec, dne 2. februarja 1897.
Bolnišnica usmiljenih bratov.
Provincijal:
F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri
trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih
v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno
želodčno tinkturo, kojo sem jaz sam upo-
rabljal s prav izvrstnim uspehom. Z odl.
spoštovanjem

Momjan, (Istra), 6. oktobra 1900.
Don Peter Franceschini, župnik.

Je v razprodaji v lekarnah v Gorici,
Tolmini, na Primorskem, v Trstu, Istri
in Dalmaciji à 30 vin. steklenica. 2

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga
z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno
leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube
obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesčnih obrokih, proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 1. junija 1902:

Deleži: a) podpisani	K 1.179.300,—
b) vplačani	561.633-18
Dana posojila	1.954.738-23
Dopolnilni zaklad	191.216-57
Vloge	417.402-05

Jersan-Calcaop

Železnato, redilno in okrepa-
ajoče sredstvo, tvori krv in
krep: živec, je okusno in pre-
bavljivo. Poizv. se lahko
o tem pri kakem zdravniku.

Glavna zaloga za Gorico: **Mirodilnica Anton Jeretič.**

Christofle & Co.
c. in kr. dvorni založniki
Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno
namizno orodje in posodje vseh vrst
(žlice, vilice, noži itd.)
Priporočani najboljši izdelki izredne trpežnosti.
Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje iz-
virnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime
Christofle.

Pristno kranjski
Laneno-oljnati firnež
prodaja
ADOLF HAUPTMANN
v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja.
Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Zalagatelj nudovj. in knežkih posestnih oskrbnistev, civilnih
in vojaških oblastev za zgradbe, železnice, rudokopov in
plavžev, zidarskih družeb, zidarskih podjetnikov in mojstrov,
tovarnarjev in posestnikov. — Barve za pročelja, na ka-
tere ne vplivajo vremena, se raztopé v apnu ter se razpo-
siljajo suhe v prahu v 40 različnih uzorcih à 16 kr. kilogram
in višje. Čistost barve se od oljnatih ne razlikuje.

200 kron darila za dokaze ponarejanja. — Dopisuje
se v slovenskem jeziku
Uzorec na p. prirju z navodilom zastoj in franko.

Hiša v Ajdovščini
z dvoriščem, vrtom in travnikom, na
vrtu cvetličnjak, na dvorišču poslopje
za hlev, je

takoj na prodaj
ali s 1. oktobrom v najem.

Lega ob državni cesti, en streljaj
od železniške postaje. Stavba popol-
noma primerna za večjo gostilno ali tr-
govino — Več v upravnistvu »Soče«.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vlpavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istorskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cena zmerno. Postražba poštna

Rimske toplice.
Tržič (Monfalcone).

Stalna toplina 38°—40°. Doba traja
od 15. maja do konec septembra. Zdra-
vijo se posebno bolezni v nogah, rev-
matizem, rakitične in ženske bolezni.

E. LEBHERZ
Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice

Apollo

Milijon dam uporablja
„FEEOLIN“.

Vprašajte Svojega zdravnika, če ni »Feeolin« najboljšo
lepšalno sredstvo za kožo, lase in zobe!
Najnečistejši obraz in najgrše roke dobijo hitro
aristokratsko finost in obliko z uporabo »Feeolina«.
»Feeolin« je iz 42. najplemenitejših in najsvetlejših želijšč
sestavljeno angleško mlo. Mi jamčimo, da izginejo
dalje po uporabi »Feeolina« brez sledu gube in črte
na obrazu, zajedce, mozoli, rdečica nosu itd. »Feeolin«
je najboljšo čistilno, negovalno in lepšalno sredstvo
za lase, zabranjuje izpadanje las, plešo in bo-
lezni glave. »Feeolin« je tudi najnaravnejše in naj-
boljše čistilno sredstvo za zobe. Kdor redno rabi
»Feeolin« mesto mila, ostane mlad in lep. Zavežemo
se, denar takoj vrniti, če bi ne bil kdo s »Feeolinom«
popolnoma zadovoljen. Cena komadu K 1.—, 3 ko-
madom K 2-50, 6 komadom K 4.—, 12 komadom K
7.—. Poština pri 1 komadu 20 vin., od 3 komadov
navzgor 60 vin. Povzelje 60 vin. več. Razpošilja glavna
zaloga **L. Falth**, Dunaj. VII., Mariahilferstrasse 38. 1

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.